„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
за годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Појединн бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 192. У Новом Саду у уторак 10. (22.) децембра 1885. ГОДИНА XX.

СТРАХ — ЕВРОПЕ.

„Цариградска конференција биће први мртвац из српско бугарског рата“ — рекао је још пре пет недеља француски заступник. Није се преварио. Од бугарског уједињења овамо, била је то друга цариградска конференција, која се распала.

Друга цариградска конференција играла је јадну улогу. Без икакве снаге и одлучности, није ју Бугарска ни подаштo ценила, а и Србија је угазила у рат, не осврћући се, што у Цариграду већају г. дипломате Цариградска конференција разишла се напослетку, а то је требало значити: „Сад ће се Европа разговарати на бојном пољу!“

Но јест! Последњи ратови, који су вођени у Европи, испадоше одреда онако, како то нико није слутио. 1866. год. била је потучена Аустрија, 1870.—1871. године Француска а 1877.—1878. год. испало је по победоносну Русију — наопако. Сад је опет испало по Србију како не треба. Сви ти догађаји произвели су међу европским велесилама неко страховање. Свака се чува од рата, свака се боји да започне неизвесну борбу. То се најбоље огледа на Турској. Она не сме да нападне Бугарску јер би се отуда могло свашта излећи, а не сме ни да јој попусти, јер би тим сама пристала да се поруши берлински уговор.

Усљед таквог стања, Европа жали за својом „цариградском конференцијом“, жали, што ју је недавно онако омаловажавајући растурила и данас да може, направила би је чисто од — блата.

Са свију страна појављује се жеља за европском конференцијом. И одиста, ако Европа не мисли у најскоријем времену да се зарати, она се мора састати у конференцији. Европа је створила Румелију и она је једина може променути.

У осталом, чак и због српско-бугарког мира траже некоје силе ту конференцију. Аустро-Угарска се нада да ће на тој конференцији моћи искати за Србију парче бугарског земљишта, као цену што ће пристати на уједињење Бугара. Па и српској влади ће „добро доћи“ та конференција, јер ако она Србији ништа не досуди, моћи ће се Гарашанин бранити тиме, како је — Европа крива.

Европа је пре неколико недеља напустила цариградску конференцију као нешто труло и неваљало. Кад данас та иста Европа поново тражи оно, што је недавно презрела, то значи, да у тој Европи има мало куражи и мало нових мисли. Из тога се већ види, да ће исход нове конференције бити неки „вашарски посао“, који ће се искрзати за најкраће време. Но за данашњу Европу је и то добро. Она већ одавно живи од крпарења, а поступа са народима као дротари са лонцима и шерпењама Нек само изгледа цело, па ма не ваљало ни зашта. Нова цариградска конференција може дакле покрпити европски мир, ал ће то трајати само до — пролећа. Велике хасне отуда сигурно неће бити. **J. T.**

СТАЊЕ ПРОТЕРАНИХ СРБА ИЗ БУГАРСКЕ.

Калафат 2. децембра.

Треба да вам напишем неколико реди о стању оних Срба, који су живели већ од толико година у Бугарској, па их сад Бугари пребацише у Влашку. Но то се може испричати са мало речи. О осталом, што сам у Бугарској дознао и видео, и што би вас могло занимати, биће такође кратак. Исписаћу вам неке примере о бугарском родољубљу, које је напослетку прешло у слепило, те нису штедили ни жене ни децу, само ако су српског порекла. Ево шта ја знам о том:

Револуција у источној Румелији затекла је у Бугарској све странке сложне у том, да се уједињење одржи, а народ је са своје стране учинио све. Синови првих трговаца похиташе да се запишу у редове добровољаца. И видели смо, где се диже мало и велико, видели смо пожртвовање од њихових богатих људи, у новцу и оделу; видимо њихове фабриканте сукна међу добровољцима. А чули смо, да се Румелиоти раме уз раме боре са Бугарима, чули смо, како њихов кнез лично, са пушком у руци храбри своје војнике.

Бугарски народ је тврдица да другом помогне, али кад ваља себе помагати видело се сада, у овој прилици, да је вољан све да даде. Као поуздано тврде да од румелијске револуције до сада Бугари нису више потрошили од десет милиона франака. Остало је сам народ добровољно дао. Писац ових редова позитивно зна, да су поједине општине саме снабделе своју народну војску са добрим оделом и свима другим потребама војеним. Сваки од грађана давао је према имућству, у новцу за 1—2—3—4 и више пари хаљина, које су се у истој општини израђивале и одма издавале народ. милицији и добровољцима. На овај начин су Бугари добро снабдели своју народну војску са оделом и другим потребама. Даље, свуда у земљи су народни одбори прикупљали прилоге и добровољце и слали у Софију главном одбору народне странке. Купљење добровољаца била је чисто ствар те партије; она је водила бригу о њима

Њихов Евлокије, банкер из Букурешта дао је 200 коња са спремом и обвезом, да их издржава све дотле, док се рат не сврши.

Но као што сам већ напоменуо, патриотизам бугарски толико је набујао, да је изашао из својих граница. Из почетка су они правили разлику између краља Милана и српског народа, но доцније спојише то у једну целину и окомише своје стреле против свега, што име Србин носи. Све Србе протераше они из Бугарске. Језа спопада човека кад погледа оне голе српске синове и нејаку децу, како по зими и мећави, без куће и кућишта, остављени на милост и немилост добрих и злих људи лутају по Румунији. Српска влада је требала да води рачуна о том Поред тога што плаћа огромне суме на спољну шпионажу — она би могла да даје бар најпрече намирнице оним јадницима, истераним од својих кућа и свога добра, јер ће млоги од њих поскапати од глади без своје кривице. Ми шта више мислимо, да је влада могла удесити, да ови људи пређу у Србију, јер овде ће сасвим пропасти. Но шта ми говоримо. Она ствар, за коју је краљ Милан подигао синове српског народа против њихове браће, прогутаће још много жртава. Та то је тек први акат крваве трагедије, која се игра на балканском полуотоку. Нож је забоден у здраво тело. Мађари на то повикаше „éljen“, а кад је Пирот пао, онда су многи напали на сам народ. Они писаху: „Унутрашње нерасположење српског народа криво је.“ Имају право. Народ је крив. И ми га осуђујемо. Српски народ је требао давно да прегне, да напредњачку владу сруши, па се до тог не би дошло.

Ал шта да водим политику. Хтео сам само да вас упозорим на јадно стање оних српских невољника, који се сад потуцају по Румунији. Тешко је то, а није ни то по Србина лако, кад помисли, да румунска влада води о тим људима бар нешто бриге, а српска влада — нимало.

Српско-бугарски рат.

Данас је главна пажња наперена на рад међународне комисије. Та је комисија била већ у Акпаланци, Понору и разгледала српске положаје. Отуда је отишла у Пирот, где ће бугарске положаја разгледати, и у среду и четвртак имати свој суд и решење. Српски опуномоћеник, генерал Хорватовић учествовао је при прегледању српских положаја као саветујући члан те комисије. али није имао гласа Кад је дошла комисија до бугарских предстража, Хорватовић се вратио натраг. Бугарски повереник имаће такође она иста права, као Хорватовић. Међутим се Србија још једнако оружа. То је нужно с тога, што Бугарска још није изјавила, да ће безусливно пристати на оно, што комисија реши. Дакле и Србија сад има одрешене руке, да на то не пристане, ако јој се не допадне. Хоће ли комисија моћи да задовољи обе стране, то је питање. Међутим преговори ће тећи бар до недеље. и донде неће бити окршаја. Како ће после испасти, то се не зна. Међутим не само љута зима, но и грозна болест тамани немилице и српску и бугарску војску

* * *

У Цариграду, Бечу, Паризу, а и по другим местима опет помишљају на то, да цариградска конференција настави свој рад. Отприлике се већ навађа и начин, по ком би се могао заплет решити. Тај би начин био, да кнез Александар постане гувернер Источне Румелије. Неки траже, да ово гувернерство прелази у наслеђе на Алаксандрове потомке. Руски конзул у Пловдиву изјавио је на једном скупу грађана, да Русија поред свих симпатија за Бугаре, неће моћи ништа учинити.

* * *

У Ниш је приспело 700 католичких Арнаута из Дибре, и ставила се на расположење краљу под својим вођом. По њиховој жељи оружани су сви мартинкама.

* * *

Велика народна конференција у Пловдиву (Филипопољу) управила је на све тамошње европске конзуле ову ноту: 1. Уједињење Румелије с Бугарском је свршен чин, и за то се уједињење боре синови Румелије у редовима бугарске војске. 2, Становници Румелије неће признати никакву другу владу осим Бугарске, и никакву другу главу, осим кнеза Александра. 3. Становници Румелије жртвоваће све, да се уједињење одржи. — Ову изјаву моли конференција да саопште конзули велесилама, како би се одустало од намере, да се поврати старо стање, те тиме спречи ужасно крвопролијеће.

Борба око Пирота.

„Новине Београдске општине“ доносе низ занимљивих чланака о борби око Пирота. У тим чланцима налазимо на занимљиве појединости, које ће држимо, бити нашим читаоцима непознате. С тога ћемо их бар укратко донети, а донећемо и понеко лично проматрање пишчево, јер су многа његова проматрања занимљива. Ево шта вели писац:

ЛИСТАК.

ЖАЛОСТАН ДОГАЂАЈ.

Прошле среде, 4. тек. мсца. били су становници Будапеште веома узбуђени. Гомиле људи купиле су се по улицама и гостионама, те усплахирено причаху једно другом о „жалосном догађају.“

Треба знати, да грађани наше престолнице имају веома јаке живце. У осталом, тако је по свима престолницама. Из дана у дан доносе тамошње новине о похарама и убијствима; из дана у дан извуку из Дунава понеку лешину или се дозна да се овај отровао, а онај убио из револвера. Кад нешто већ постане обично, човек се на то навикне, па ма како страшно било. Грађани престолнице, саслушају вест, да се неко у њиховој вароши убио, отприлике с оним истим интересом и сажаљењем, као што ми у мањим варошима саслушамо вест, да су се двојица јавно на улици — посвађали.

Но као што рекох, 4. децембра се десио у Будапешти жалостан догађај, који је побудио баш сажаљење међу тамошњим грађанством. А то је свакојако нешто необично. Па и био је то необичан догађај.

Убила се читава породица. Зидарски подузимач, Вилхелм Егреши, убио је из револвера прво своје две ћери, једну од 17. другу од 20 година, затим свога сина, правника, коме је било 19 година, а напослетку је пројурио и себи таве крв главу. На столу су остали писмо, потписано од свију њих, у ком је стојало ово: „Ми смо овај жалостан чин извршили над собом договорно, јер нисмо могли да живимо без части.“

У овом тренутку познате су све околности, које су изазвале овај жалостан догађај. Ми ћемо то испричати у неколико речи. Вилхелм Егреши био је зидарски подузимач, а још пре неколико година располагао је са имањем од 50—60.000 фор. Већи део тог иметка изгубио је на превари, остало је прогутала његова радња, која му је пошла натрашке. У последње време увалио се у дугове, а оног дана, када је убио и себе и своју породицу, требао је да плати меницу од 3 000 фор. Зато, што ту меницу није могао платити, латио се револвера, па наговорио и своју децу, да прекину себи живот.

* * *

Исприповедали смо дакле случај, који је одиста жалостан Но кад човек изближе разгледа овај догађај, те се озбиљније промисли, онда му изгледа још жалоснији. Жалосно је већ то, што пештански листови сматрају ово дело Егрешијеве породице као неко особито јунаштво, и узносе га толико, да човека већ спопада воља да се и сам убије.

Разуме се, да нико не може Егрешија ставити у ред „обичних“ људи. Кад се узме у обзир, како г.г. Чивути, а богме и други, намерно не плаћају менице, па кад их не плате, они не само што се не убијају, но задовољно тару руке, онда дабогме сиромах Егрегеши надмаша те људе као орао гавраноге.

Но има нечега, што се мора код Егрешија осудити. Он одлучно није варалица, па се с тога и није убио, за њега нико не би смео рећи да је — непоштен. Него је и Егреши патио од неке болести, која се јако увлачи у наше друштво. Није он први, који спадне са многог на мало, или за ништа, па се убија. Има случајева где неко изгуби милијоне или силне стотине хиљада форината, па му остане десетина ил више хиљада. Но он се поред свег тог убија, јер у тој „сиротињи“ не може живити. Страх од иоле тежег рада, страх од иоле скученог живота, увлачи се све то већма међу „модерни“ свето. Отуд видимо, кад наступе иоле теже прилике, већина је готова да прода поштење, да се проневаљали, само да јој буде лакше. Врло мала мањина се из страха од непријатног живота, убија. Дабогме да је и то боље, но продати душу, али ми можемо и треба да поштујемо само оне, који у такој прилици смело и поштено настављају борбу, па ма и не могли више живити задовољно.

Егреши се убио у саразмерно богатом стању. Упео се био из патиних жила да сакрије своју сиротињу, скривао је страшљиво своје право стање, па је још у последњем часу држао стан, за који је плаћао годишње 600 фор. Кад је његова сиротиња требала да изађе целом свету на видик, он се убио.

* * *

Да се Егреши сам убио, био би жалосни догађај мање жалостан. Но он је наговорио и своју децу, да раскину са животом. Син му је био правник друге године, ћерке су му биле одрасле. Па опет је зато несретни отац, дуго и дуго сламао своју децу, да се одреку живота. Он је знао, да ће после његове смрти све продати, да ће му деца остати без ичега. Познавајући ово ладно, немилостиво друштво, имајући на уму данашњу зверску борбу за опстанак, он је мислио, да ће његовој деци бити боље да умру, но да без икакве потпоре, онако неспремни ступе у борбу живота. И у тој ствари не одобравамо Егрешијев правац, али се његово грозно начело ипак може донекле разумети. За данас још и сувише важе оне песникове речи: „У свету брале нема љубави....“ Деца Егрешијева су јако волела оца, али су тешко попустила његовој молби. Три дана, пре но што ће се десити онај жалосни догађај, дотрчала је најмлађа, 17-тогодишња ћи Егрешијева некој познатој јој породици и узвикнула: „Мој отац хоће да се убије, а наговорио је брата и сестру да учине то исто. Дођите брзо и спасите нас. Ја сам још млада и не мили ми се да умрем.“ Оног дана је спречено убијство, но накратко за тим, попустила је и најмлађа ћи. Отац јој је доказао, да је и по њу боље да умре, но да остане у овом свету сама самцита.

Не одобравамо Егрешијево начело, али верујемо у песникове речи, да сад у свету нема љубави. — Много, врло много треба у нашем друштву дотерати и преиначити, јер се „жалосни догађаји“ множе из дана у дан.

I.

Не знамо, да ли се кнез Александар Бугарски доиста заплакао над развалинама нашега Пирота. Ако је, онда је имао нач чим! Куће и улице испљускане крвљу мртвих и рањених, поља осејана и јаруге затрпане лешевима српских и бугарских хиљада....

Али ми сумњамо у искреност Батемберској жалости. Турски начин војевања којим се овај прајски јункер служи да до победе дође, даје са свим противну сведоџбу о нежности срца његова. „Напред добровољци, а за њима опулченци, а за овима тек настајућа војска, готово да поколебаму масу к' наступању из плотуна учи" — то су средства, која бацају праву светлост на плачно лице Батенбергово. Управо, лична храброст и лично излагање његово, јесте једина страна која објашњава, па донекле и извињава, тактику његову. Јер, кад Батемберг не жали сопствену му кожу господску, а да што да жали сиротињу рају?

Пиротски положај бранила је наша сливничка војска — или боље рећи остатци сливничке војске. Велимо остатци од три (или управо две, дринске и дунавске) дивизија, јер су тек по паду Пирота, а закључку примирја, сретали пиротски рањеници наши кочије пуне војника из другог позива који је — наравно доцне — у помоћ стизао.

Саму варош Пирот, Бугари нису ни један пут од нас отели, него смо ју ми најпре сами напустили; за тим непријатеља из исте бајонетима и сабљама истерали; и после тек, кад је десно крило наше изгубило висове над Пиротом — опет напустили. Борба на десном крилу — па положају код Држина. над Пиротом, решила је судбину саме вароши; и како је она морала бити врло важна а била је у истини страшна и крвава — то је вредно, да се парочито опише.

Ради бољег разумевања одбране и пада Пирота, нужно је да споменемо бар неки од узрока и чињеница, који су том догађају претходили.

У књизи тих догађаја пишу готово сама — „изненађења!" На пример:

Прелазимо преко границе с војском и одмах на првом кораку изненађени смо отпором јучерашњих Бугара. Ми их бијемо и робимо у дубоко унутра продиремо, али њихов отпор, у место да слаби са нашим успесима, напротив све јачи бива.

Долазимо и пред Сливницу али само да будемо „изненађени" — „у магли препаднути" — код некаквог „Славиња" — па граници сопствене нам земље!

Пред самом Сливницом не можемо да се начудимо тврдим шанчевима à la Плевна, а још тврђем факту: да Бугари имају у тим шанчевима више редовне војске за обрану него ли ми батаљона за напад. Па да су само Бугари хтели да се бране — па да се и не дивимо — али ево они узимају офензиву, те ударају, нападају на нас. Него и то је, мислили смо, она у теорији позната „дефанзивна офензива" браниочев напад. Хоће Бугари да нас отерају са свог земљишта, и — ништа друго. Дај с тога да се сами повучемо до границе, преко које они неће смети. Кад, али ево Бугари прелазе и српску границу и хоће да се докопају српског земљишта. Јест, али ми смо примили примирје — морају га примити и они.... Вршак небројених „изненађења" наших, то је доиста овај непријем примирија од стране Бугара пре напада им на Пирот, а услед тога и борба, коју овде и овим покушавамо да опишемо. Дакле, тек кад се наш парламентар (коњички мајор Дим. Цинцар-Марковић) вратио 13. о. м. (новембра) пре подне са бугарске линије и донео одговор дотичног бугарског команданта по коме он „не зна ни за какво примирје — јер му ништа надлежно саопштено није" — тек онда су наши почели озбиљно мислити на одбрану Пирота, или боље рећи пиротских положаја, по што сама варош није (као што смо већ једном нагласили) никаква стратегијска тачка.

Последње „изненађење" затекло је наше предстраже на Нешковој Глави — вису на самој пиротској граници, но који прелази и на бугарску страну. Ми смо ту имали свега два „предстражна" батаљона, по један из седмог и десетог пука. Дакле изненађења!

(Долази још један чланак.)

Политички преглед.

Далматински зем. сабор отпочео је свој рад и обавио је неке ствари, које се само тамошњих прилика тичу. У једној од последњих својих седница поднели су посланици Др. Бакотић, Бјелановић, Симић и Кулишић интерпелацију на владу због забране српских листова за Далмацију. Уверени смо, да ће читаоце интересовати ова интерпелација с' тога је ево доносимо дословце:

1. Из којега је узрока ц. кр. влада забранила улазак у Далмацију књижевним новинама „Црногорци" и „Зети" и политичким новинама „Застави", „Српском Колу", „Бранику" и „Србобрану"?

2. Намјеравали ц. кр. влада дигнути забрану слободног уласка у Далмацију књижевном листу „Зети" и политичким листовима „Застава", „Бранику" „Србобрану?" — Влада још није одговорила а чим одговори, саопштићемо одговор у целости.

Хрватска регниколарна депутација закључила је свој рад 4. (16.) о. м. и одгодила је свој даљи рад до 8. (20.) јануара идуће године. На место г. Н. Крестића изабран је за новога члана г. Св. Вукотиновић.

Допуна парнице Дра Д. Старчевића и другова.

Пресуда, коју је изрекао загребачки кр. судбени сто у Загребу узрујала је грађанство Загреба, На свима местима, говорило се само о пресуди, која је свакога узнемирила, јер се такој нико није надао. Светина, која је на галеријама, у судбеној дворани, па и пред зградом кр. судбеног стола, саслушала пресуду, ударила је у клицање: „Живио Старчевић и Гржанић!" „Живила Хрватска!" и т д. Светина, која је бројала на неколико хиљада, упутила се на улицу, једнако славећи осуђене. Жандари, који су пред судском зградом намештени били, позваше светину, да се умири и разиђе. Када то није учинила, жандари јуришаше на њу и светина је била за тили часак испред зграде растерана, но после се опет састала те се „дугом" улицом упутила горњем граду једнако клицајући: „Живио Старчевић!" Жандари пођоше за одушевљеном гомилом народа, те се сукобише у каменитој улици. Ту је сада настала туча, прави сукоб између полиције и народа, који је једва после по сата растеран. Док се ово по улицама догађало, дотле је у судници расправљано о изгреду пекара Лесковца. — Изгред његов састојавао се у овоме: Кад је председник почео читати пресуду, прекиде га Лесковац са виком: „Ово су прве жртве вашега насиља, ви немате толико поштења колико имате здравља, ви сте више него марва, ви ћете бити први вешани; ево ме, вешајте ме, ја вам се предајем и придружујем оптуженицима. Зовем се Јосиф Лесковац, стар 28 год., човек сам из народа, пекар, иначе сам занимања Козарекова те кад би могао некога би радо вешао." (Ове речи исписујемо из званичних „Народних Новина". Пр. извештача.) Кад је ово изревао стао је уз осуђеног Старчевића и Гржанића. Суд се повиче натраг и после прогласи пресуду, с' којом се Лесковац због „пасиља проти власти" осуђује на 4 месеца тамнице са недељним постом.

Но сад да кажемо коју о самој пресуди.

Пресуда се узела у Пешти за веома благу, а у Загребу за врло строгу. „Пест. Лојд" вели, да је пресуда требала бити строжија, да буде од уништавајућег уплива на „праваше" и на сам хрватски народ, те се у будуће таке ствари зацело не би поновиле. У Загребу пак мисле друкчије, тамо се тврди. да суд није имао §-а, по којем ће оптужене осудити. те је читав дан тражио тај § јер као што је познато, пресуда се требала прогласити у петак 6. (18.) о. м, но до тога није дошло. Суд је донео овај закључак,

„Кр. судбени сто у Заграбу закључио је на темељу § 256 к. р., да у расправи против нар. заступника није нашао кривње, коју би могао субсумирати под §. 98. к. з. („злочинство јавнога насиља глобљењем"), већ је одлучио саслушати странке, не налази ли се могуће у оном догађају кривња злочинства јавнога насиља по § 76. к. з."

Овом нетреба ништа да додајемо.

Вести из места и са стране.

За српске рањенике. Јављају нам из Ковина (Банат), да су тамо скупили г.г. Јован Николић и Добросав Павловић 169 ф. за рањенике. — У Брчкој у Босни скупљено је на исту циљ 301 ф. — Г. Дим. Андрејевић из Беча послао је за рањенике 100 фор. — Аустро-угарска колонија у Београду скупила је а приложили су већином овострани Срби, који тамо станују 10.578 динара — Гђе Јовановић и Савковић из Путинаца (Срем) послале су доста рубља и пешкира за рањенике. — Г. Р. Миљ посланик из Париза приложио је за рањенике 500 динара.

Црна Гора за српске рањенике. На Цетињу је састављен под председништвом г. проте Вука Пламенца одбор за прикупљање прилога српским рањеницима. Исти је одбор у 47 бр. „Гл. Црногорца" позвао Црногорце да прилажу за српске рањенике. На први овај позив стигло је одмах 261 фор. прилога. „Гл. Срп." пише о истом одбору ово: „Одбор за купљење добровољних прилога за српске рањенике, поникао је из једнодушне жеље црногорског народа да помаже пострадалој браћи. Српска браћа знају врло добро, да их Црна Гора не може толико помоћи благом колико би хтела и колико би њима била потреба. Но наш се народ може надати, да ће се многа рана брже залечити, кад рањени брат разумије, да је црногорски народ откинуо радо од своје сиромаштине колико може, само да боном брату донесе коју понуду; може се надати да рањени српски народ неће замерити нашој сиротињи малену понуду, но ће само видети милошту којом се даје. А многој невољи је милошта бољи лек од сваке друге лекарије."

Панславизам у Словака. Мађарска читалачка публика најрадије чита сензационе вести, нарочито кад се те тичу панславизма, румунске ириденте и т. д. Листови познају ову слабу страну својих читалаца, те удешавају, да у таким вестима не буде оскудице. И сада су саопштили вест, да су вредне жупанијске власти дошле у траг једној великој панславистичкој завери. Шта више дознала је сл полиција и ко издржава из Пожуна изгоњене словачке ђаке чиј број износи на 17. Све се ово још држи у тајности, доцније ће се све јавити. Шовинистички листови примећују на то, да би у интересу мађарске државне идеје требао да се умеша и држ. тужилац те би се за навек осујетила агитација панслависта.

Чивути у мађарским позориштима. Пре неки дан је у Пешти отворена скупштина „Друштва мађарских глумаца". — Између осталих предмета, саставила се и статистика глумаца, која је показала, да 17% има Чивута у мађарским позориштима. На овакав број изненадилс су се мађарске антисемите, те траже начина, како би се овом ширењу Чивута на пут стало.

Поплаве. Услед четрнаестодневне кише набујала је река Иза у мармарошкој жупанији те јако прелила обале. У оближњим местима срушише се некоје куће а ако поплава дуже потраје, срушиће се још многе. Река је разнела мостове и разрила друмове те је саобраћај врло отештан. — Из Нађ Селеша јављају, да Тиса све већма расте. Бесни вали покваришe ујлачки мост, те је саобраћај онуд сад прекинут.

Нови Сад, 9. децембра.

— Данас је срп. основна народна школа свечано прославила у николајенској школској згради свог школског патрона св. Ану. Том приликом су изасланице добротворне женске задруге одредиле са учитељима и управом тих школа 40 сиротих ученика и ученица, што ће за Божић заоденути задруга та.

Трговина.

= **Нови Сад** 9. (21,) децембра. Житарска радња са умерено мирним прометом отпочела овонедељна трговина. На горњим пијацама цена храни у попуштању.

На нашој пијаци цена је шенци прве каквоће 7 ф. 20—30 н.. средња 6 ф. 80—7 ф., лакша роба 6 ф. 50—60 н. Зоб 5 ф. 50—60 н. Јечам 4 ф 20 до 60 н. Кукуруз крљен 4—4 ф, 20 н., некрљен 2 ф. 80—90 н. Све од 100 кгр.

Посао са производи поврај мање продаје са чврстим ценама.

*

У **Будимпешти** 7. (19.) децембра на житарској пијаци шеница умерено вуђена. Млинови се држали резервисано, промет поврај мирне тенденције само неколико хиљада м. ц. а цене једва се одржале па и попустиле. И остала зрна су слабо пазарена, цене без промене за данас, али тек што нису попустиле.

Термини: цене попустиле. Шеница за пролеће 8 ф. 7, 8 ф. 4 н. Кукуруз мај-јуни 1886. г. 5 ф. 60—61 н. По подне шеница 8 ф. 3 н. Кукуруз 5 ф 58 н. Зоб 6 ф. 62 н.

Производи. Маст слаба продаја, варошка са буретом 55 ф. Шљиве застала радња. Пекмез славонски 13 ф. 50 н. Шпиритус слаба продаја.

На свињској пијаци слаб посао, цене се одржале.

Марвени вашар недељни. Плаћани волови 160 до 380 ф., краве јалове 140—180 ф. од пара. Теопи 32—36 ф, овци 7—11 ф од пара. Месо воловско 48—56 ф., кравије 43—47 ф. Телеће 64—65 ф. 100 клгр.

*

У **Пожуну** на свињем вашару 5. (17.) децембра одржаном било је 4684 ком. разне пасмине оваца. Тенденција је била прилично живахна. Постигли цену шкопци за извоз 13—22 ф. 50 н. Шиљежад 6 до 12 ф. Рацке овце 12—16 ф. од пара.

*

У **Инђији** на вашару пазарено много коња за наш ерар. Цене по продавце повољне. Шири извештај са овог вашара у идућем броју.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ".

(Стигли 9. децембра у вече.)

Београд. (Од нашег нарочитог извештача.) Необорима је истина, да осим Гарашанина сви остали министри неће за ништа да знају. Краљ их је намолио да остану до закључења мира, но у овај пар је поново избио на површину расцеп. Гроф Кевенхилер је отишао у Ниш, а говори се да је то у тој ствари.

Београд 9. децембра. По сигурним гласовима, свршиће међународна војничка комисија свој посао за два дана. После определења неутралног земљишта отићи ће комисија у Беч где ће по свој прилици даљи рад паставити. Када свој рад на граници обави, отићи ће комисија, краљ Милан и министри у Београд, где ће се кратко време задржавати.

Пирот 9. децембра. Међународна војничка комисија одржала је данас своју седницу на којој су учествовали и српски заступници. Овде се држи да ће бугарска војска морати да напусти српско земљиште.

Мадрид. Херцег од Севиље, који је на двору провоцирао шкандал, те је због тога био ухапшен, пуштен је на слободну ногу. Ствар ће се предати војничком суду.

Уредништву овога листа стигао је на приказ:

Летопис „Матице Српске", уређује А. Хаџић. Књига 144. 1885. Свеска четврта. У Н. Саду. Српска штампарија дра Свет. Милетића 1885. Цена 70 новч.

ЗА СРПСКЕ РАЊЕНИКЕ.

Извештај добротворне задруге Српкиња Новосаткиња

о скупљеним прилозима за српске рањенике.

Накнадно је дошло из Н. Сада 301 ф. (Према томе је из Н. Сада до сад скупљено 3378 ф. 01 н. П. Ур.) Са стране је дошло: 1. Из Ст. Пазове: 2 ф., — 2. из Ирига преко ур. „Заставе" 174 ф. 24 н., — 3. из Ст. Врбаса: 17 ф., — 4. из Вилова: 43 ф., — 5. из Мошорина 108 ф 91 н. и 10 франака у злату, — 6. из Мартоноша преко ур. „Заставе 87 ф. 32 н., — 7. из Ђурђева: 57 ф 76 н.. — 8. из Ст. Шова: 1 ф., — 9. из Ст. Кера 38 ф. 07 н. — 10, из Сирига преко ур. „Заставе" 93 фор. 24 п. а. вр. Према овоме скупила је ова задруга и примила са стране за срп. рањенике свега: 3097 ф. 15 н а. вр., 7 дуката, 70 франака у злату, 1 рубљу, 1 кронер, 3 динара, 1 цванцик, 20 копјека и 5 пара у сребру. А у стварима одаслато је 12 сандука, 4 џакова и 1 аков вина.

ПОЗИВ
на претплату на 36 позоришних представа.

Доласком позоришне дружине у Нови Сад отвара се претплата на 36. позоришних представа.

Претплатна цена:

I. Седиште у кругу	30	фор. а. вр.
II. Седиште I. реда	24	„ „ „
III. Седиште II. реда	21	„ „ „
IV. Седиште III. реда	18	„ „ „
V. Седиште I. реда на страни	24	„ „ „
VI. Седиште II. реда на страни	21	„ „ „

Претплата се полаже или у један пут, или у три једнаке рате, и то: прва рата при почетку представа, друга при свршетку 12, а трећа при свршетку 24. представе.

Из љубави према напретку народног позоришта примили су на себе да скупљају претплату: г. г. А. Хаџић, подначелник друштва за српско народно позориште и члан Ђ. М. Поповић.

У Новом Саду 2. (14) децембра 1885.

Управа српског народног позоришта.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место општинске бабице овим се стечај отвара.

Годишња плата је 150 ф. а пристојбина од сваке посете 20 н. а ноћу 40 н. а од сваког порођаја 50 новч.

Потражитељке имају своје са нужним сведочбама снабдевене молбенице до 15 јануара 1886 год. по р. к. ово местном поглаварству поднети. Покрај нужне квалификације изискује се и тачно знање српског језика.

У Турији 16. децембра 1885.

Јован Малетин,
кнез.

2—3

ФИНИ МУШКИ СВЕТ

позивам да прегледе моју колекцију бринских, енглеских и француских чоја, које вреди видети. Наруџбине одела по мери примам овде, а одела зготовљавам у својој бечкој радионици уз јемство бесприкорног, великоварошког кроја и елегантне израде. Уједно обраћам пажњу на своје огромно стовариште готовог одела за господу и дечаке, од најфиније до најјефтиније каквоће; али то није проста готова вашарска роба. Прво бечко стовариште одела **М. НАЈМАНА** у Н. Саду, главна улица у недељковићевој кући.

8 10

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.